

Rekomendacje krajowe w monitoringu dużych drapieżników

1. Kontynuować i ulepszać zatwierdzone przez GIOŚ (Główny Inspektorat Ochrony Środowiska) metody monitorowania dużych drapieżników, przede wszystkim z wykorzystaniem metod genetycznych (niedźwiedź i wilk) i fotopułapek (ryś), a także uzupełniających (dane telemetryczne, fotopułapki u niedźwiedzia i wilka). Weryfikować i klasyfikować dane pozyskiwane w ramach monitoringu zgodnie z kryteriami SCALP¹.
2. Utworzyć centralną metabazę danych monitoringowych, integrującą informacje gromadzone w różnych instytucjach oraz w ramach odrębnych projektów badawczych, w tym dane dotyczące materiału biologicznego. Metabaza powinna być prowadzona i koordynowana przez GIOŚ.
3. Stworzyć przestrzeń współpracy między naukowcami, organizacjami społecznymi, leśnikami i myśliwymi oraz wspierać integrację danych pochodzących z różnych źródeł w ramach sieci monitoringu. Zrealizować pilotażowy, wspólny monitoring wybranego obszaru w celu zaprezentowania najlepszych bezpośrednich i pośrednich metod monitoringu oraz budowy zaufania do danych naukowych.
4. Doprowadzić do zmiany zasad i źródła pozyskiwania przez GUS danych dotyczących liczebności gatunków chronionych, tak aby były one oparte wyłącznie na danych pochodzących z GIOŚ, a nie na szacunkach. GIOŚ jest jedyną instytucją ustawowo powołaną do realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ), którego integralnym elementem jest monitoring przyrodniczy, w tym monitoring gatunków chronionych (art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska). Dane gromadzone w ramach PMŚ są finansowane ze środków publicznych i podlegają ustawowemu udostępnianiu innym instytucjom, w tym GUS. W przypadku braku aktualnych danych z GIOŚ nie należy zastępować ich danymi szacunkowymi innych podmiotów, o ile nie są pozyskiwane zgodnie z metodyką monitoringu PMŚ, lecz jednoznacznie wskazywać „brak danych”.
5. Należy podkreślić znaczenie współpracy transgranicznej w zakresie zarządzania współdzielonymi populacjami gatunków chronionych. Podjąć współpracę na szczeblu rządowym w zakresie zharmonizowania dat prowadzenia monitoringu genetycznego.
6. Zapewnienie stabilnego i przewidywalnego mechanizmu finansowania Państwowego Monitoringu Środowiska, w tym monitoringu gatunków i siedlisk przyrodniczych, realizowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Obecnie monitoring ten opiera się na środkach pozyskiwanych w ramach projektów czasowych (NFOŚiGW, Unii Europejskiej), co skutkuje opóźnieniami w uruchamianiu części prac monitoringowych. W konsekwencji często uniemożliwia to prowadzenie monitoringu w pełnym zakresie i zgodnie z obowiązującymi metodykami. Zapewnienie stałego finansowania w ramach budżetu państwa umożliwiłoby terminowe planowanie i realizację działań monitoringowych, co jest kluczowe dla skutecznej oceny stanu ochrony populacji dużych drapieżników.

¹ https://environment.ec.europa.eu/news/monitoring-status-and-conservation-alpine-lynx-population-scalp-project-2023-11-07_en

